

Стратегија развоја социјалне заштите општине Нови Бечеј за период 2014-2020.

Уместо предговора

Стратегија развоја социјалне заштите општине Нови Бечеј за период 2014-2020. настала је из потребе одржавања континуитета у стратешком приступу планирања развоја у области социјалне заштите на локалном нивоу.

Општина Нови Бечеј је 2013.године приступила изради Стратегије одрживог развоја општине Нови Бечеј за период 2014. до 2020. године и у том процесу задала стратешки оквир за све секторске стратегије.

Стратегија социјалне заштите општине Нови Бечеј је докуменат којим се поближе уређује и предвиђа развој ове области за период од 2014-2020 године. При изради ове секторске стратегије кориштени су материјали настали делом у процесу израде кровне стратегије, а делом у консултацијама са представницима релевантних институција.

Документ је резултат потребе да се остане у корак са динамиком конкурисања за средства из ЕУ фондова за које је предуслов постојање стратешког оквира са дефинисаним приоритетима и мерама.

Основне претпоставке

Развој социјалне заштите одвија се кроз реформске процесе који се ослањају на међународне и европске циљеве општег економског и социјалног развоја друштва, смањење сиромаштва, и обезбеђење квалитетније заштите рањивих група, деце, инвалидних и старијих особа, као и маргинализованих група грађана.

При дефинисању корака даљег развоја у овој области ослањали смо се на стратешке документе који су креирани на републичком и локалном нивоу и то су:

1. Стратегија развоја социјалне заштите општине Нови Бечеј 2008-2012.
2. Локални акциони план за решавање питања избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији у општини Нови Бечеј у периоду 2013-2016.
3. Локални акциони план политике за младе општине Нови Бечеј за период 2008-2013.

4. Стратегије одрживог развоја општине Нови Бечеј за период 2014. до 2020.
5. Стратегија развоја социјалне заштите Републике Србије
6. Закон о социјалној заштити Републике Србије

Област социјалне заштите усмерена је ка побољшању социјалног статуса грађана на личном, породичном и ширем социјалном плану. Социјална заштита треба да јача друштвену кохезију и да негује независност и способност људи да помогну сами себи.

Ефикасан систем социјалне заштите треба да одговори на потребе грађана у новим околностима и да подржава рањиве и маргинализоване појединце и групе којима је неопходна организована помоћ заједнице и државе, као и грађане који нису у стању да учешћем у економској активности обезбеде своју egzистенцију.

Водећи се овим премисама, при изради Стратегије преузели смо визију и мисију из претходног стратешког документа сматрајући да и даље одражавају жељени оквир.

Визија

Општина Нови Бечеј развила је ефикасну мрежу институција, организација и удружења пружалаца услуга грађанима обезбеђујући остваривање свих права социјалне заштите која унапређују квалитет њихових живота.

Мисија

Мисија социјалне заштите у општини Нови Бечеј је унапређење квалитета живота грађана формирањем и развојем система умрежених институција, организација и удружења који ефикасно пружају услуге, подршку и помоћ различитим осетљивим групама.

Сви заједно до квалитетнијег живота

Принципи и вредности

Наши основни принципи и вредности на којима ће се заснивати наш рад су одговорност, доступност, ефикасност, уважавање личности корисника, право грађана на избор услуга, партнерски приступ, партиципација, активно учествовање грађана, одрживост пружања услуга.

Основни подаци

Општина Нови Бечеј налази се у Средњебанатском округу, у северозападном делу Баната и обухвата површину од 609,61 км².

Укупан број становника општине Нови Бечеј, по попису из 2011. године износи 23.847, што је у односу на 2002. годину пад од 3.077 становника, односно 11,43%. У поређењу са просеком на нивоу АП Војводине (5,67%) и Републике Србије (5,04%), ово указује на један од највећих проблема у општини Нови Бечеј, а то је депопулација.

Демографски процеси у општини Нови Бечеј карактеришу се опадањем броја становника, ниском стопом наталитета, високом стопом општег морталитета и негативним природним прираштајем.

Општина Нови Бечеј има четири насељена места: Нови Бечеј, Кумане, Ново Милошево и Бочар.

СТАНОВНИШТВО:

Табела бр. Укупно пописана лица

Р.број	место	Пописана ица
1	Нови Бечеј	13133
2	Кумане	3284
3	Ново Милошево	6020
4	Бочар	1488
	УКУПНО	23925

Табела бр. Укупно пописана лица

Привреда општине је данас суочена са бројним проблемима од којих су најзначајнији успорен процес транзиције, пад укупне пословне активности, задуженост из претходних периода, недовољна инвестициона активност и одлив квалитетне радне снаге.

Анализа укупног амбијента и структуре привреде општине (према подацима РСЗ за 2012. годину) указала је на карактеристике недовољно развијене привреде које се огледају у следећем:

- Просечна нето зарада у односу на републички ниво износи 78%,
- укупан број запослених у општини износи 3.681 лица, број запослених на 1000 становника износи 154, што чини 65,00% у односу на републички просек,
- број незапослених лица на 1000 становника износи 129, што за 16% премашује републички просеке.

- у структури оствареног народног дохотка пољопривреда и друге примарне делатности учествују са 50,00%, прерађивачка индустрија са 33,00%, трговина на велико и мало са 8%, док све остале делатности остварују 9% народног дохотка.

Тешка економска ситуација у задње 2 деценије, довела је до пораста броја незапослених, падом животног стандарда и порастом потребе за услугама социјалне заштите.

Институције социјалне заштите

Институције које се у општини главни пружаоци услуга социјалне заштите су Центар за социјални рад и Дому за смештај душевно оболелих лица “Свети Василије Острошки-Чудотворац „

Центар за социјални рад општине Нови Бечеј основан је 1991. године и врши све поверене послове од стране републичког ресорног министарства као и услуге за које је надлежна локална самоуправа. На основу Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад је организован као једна организациона јединица.

У складу са Законом о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана Центар обезбеђује грађанима права од општег интереса које финансира буџет републике Србије и то:

- право на новчану социјалну помоћ,
- додатак за помоћ и негу другог лица и увећани додатак за негу и помоћ другог лица,
- помоћ за оспособљавање за рад,
- смештај у установу социјалне заштите,
- смештај у другу породицу,
- друге услуге социјалног рада

Поред наведених права које финансира буџет Републике Србије, из буџета Скупштине општине Нови Бечеј финансира се:

- право на једнократне помоћи и остале видове проширене социјалне заштите.

Наведене услуге могу се добити у виду новчаних средстава или обезбеђења адекватног смештаја.

У складу са Породичним законом, Центар обавља послове помоћи породици, заштите породице и старатељства.

Дому за смештај душевно оболелих лица “Свети Василије Острошки-Чудотворац”

Први писани подаци о Дому за смештај душевно оболелих лица “Свети Василије Острошки-Чудотворац” потичу из 1948. године када се спомиње “Дом стараца”. Током развоја установа је често мењала назив у зависности од категорије корисника и врсте делатности. До 1992. године назив установе био је: “Дом за старе и пензионере”, а тада је називу додато: “са одељењем за душевно оболела лица” јер је установа регистровала нову делатност под називом: “Социјална заштита физички и психички дефектних одраслих лица која нису за повратак у породицу”. Отварањем Клуба за пензионере тј. увођењем нове делатности, ванинституционалне заштите 1997. године установа мења име у Геронтолошки центар, а 2002. године се овом називу додаје: “са одељењем за душевно оболела лица”.

Већ маја 2008. године установи је промењено име од стране надлежног Министарства (Уредба о мрежи установа) у Дом за смештај душевно оболелих лица, на основу категорије корисника смештених у установи. У марту 2012. године је донешена нова уредба о мрежи установа (Сл. гл. број 16/2012) и по њој се установа зове Дом за одрасла лица Свети Василије Острошки-Чудотворац.

Установа социјалне заштите одраслих и старих лица Дом за одрасла лица Свети Василије Острошки-Чудотворац, према Закону о социјалној заштити и обезбеђењу социјалне сигурности грађана, обезбеђује становање, исхрану, негу, здравствену заштиту, рекреативне, окупационе, културно-забавне и друге активности, услуге социјалног рада и друге услуге, зависно од потреба, способности и интересовања корисника.

У три савремено опремљена и физички одвојена објекта смештено је тренутно 425 корисника, пензионера, старих и других лица, оболелих и трајно неспособних за рад. Поред бриге о њиховом смештају и исхрани ова установа им пружа здравствену заштиту и негу, културно-забавни живот и рекреацију.

Удружења грађана

Осим наведених институција у пружању услуга социјалне заштите на локалном нивоу својим програмима учествују и невладине организације и то:

- ПААД центар за социокултуролошке изузетности,
- Омладински клуб Новог Бечеја НБО
- Хуманитарни центар Сунцокрет
- УГ Сунце
- Удружење Рома и СОС на језицима националних мањина
- Женски ромски центар Ромњако Ило
- Удружење за дечију и церебралну парализу средњебанатски округ Зрењанин, канцеларија у Новом Бечеју
- Удружење особа са инвалидитетом општине Нови Бечеј, церебралне и дечије парализе
- Општинска организација инвалида рада Нови Бечеј
- Удружење Хранитеља „Дечији осмех“

Циљ реформе социјалне заштите

Основни циљ реформе система социјалне заштите је развијање интегралне социјалне заштите у којој социјални актери на најефикаснији начин користе постојеће и развијају нове ресурсе путем доступних, квалитетних и разноврсних услуга, ради очувања и побољшања квалитета живота рањивих и маргинализованих појединаца и група, оспособљавања за продуктиван живот у заједници и предупређења зависности од социјалних служби.

Развој система социјалне заштите треба да допринесе успостављање механизма за унапређење заштите најугроженијих грађана као и да допринесе унапређењу квалитета живота особа које су у условима социјалне потребе.

Развој, а тиме и реформа система социјалне заштите ће се најуспешније спроводити путем стварања мреже разноврсних, доступних услуга у заједници од стране различитих пружаоца услуга, у складу са потребама и у најбољем интересу корисника.

У намери да се овај циљ оствари општина Нови Бечеј ће наставити са испуњењем досадашњих постављених специфичних циљева као и дефинисањем нових специфичних циљева.

Специфични циљеви:

1. Унапређење заштите најсиромашнијих грађана и грађанки

1.1. Смањење броја сиромашних, активирање њихових радних потенцијала.

Мера: Помоћ у оспособљавању за рад

1.2. Ефикаснији систем материјалних помоћи

1. једнократна новчана помоћ

2. трошкови сахране

3. опрема за смештај у установу социјалне заштите или у другу породицу

4. трошкови смештаја и боравка корисника у прихватишту или прихватним станицама

5. остала права из области социјалне заштите

У жељи да реформа социјалне заштите понуди иновативна решења која ће подржати мултисекторски приступ Стратегија развоја социјалне заштите Републике Србије указује да „Сва права која се остварују искључиво кроз управни поступак на основу јавних исправа

и не захтевају стручни поступак, ефикасније и рационалније ће се остварити у обједнињеном општинском органу управе надлежном за дечију и социјалну заштиту. Размена информација, заједничко планирање и координација активности између општинског органа управе и локалних центара за социјални рад, омогућиће правовремено и адекватно задовољавање потреба корисника.

2. Развој мреже услуга у заједници

Успостављање мултисекторске сарадње у циљу стварања мреже услуга на локалном нивоу доступних грађанима, а на основу идентификованих потреба корисника. Изградња локалних капацитета и подршка у процесу сертификације стручњака и организација пружалаца услуга.

2.1. Ванинституционална заштита старих, хронично оболелих лица и особа са инвалидитетом.

2.1.1. Развој услуге Помоћ у кући за старе (ПУК)

Услуга ПУК за старе одезбеђивала би унапређење квалитета живота старих лица, подршку породицама са старим чланом које нису у могућности да му пруже помоћ, као и смањење потребе за смештајем у установе социјалне заштите.

Услуга би обухватала:

- бригу о хигијени простора
- прање и пеглање рубља
- набавку хране, лекова и плаћање рачуна
- припрему оброка
- отклањање мањих кварова

Мере:

1. припрема, предлагање и доношење одлуке о успостављању услуге ПУК за стара лица у складу са минималним стандардима прописаним од стране ресорног министарства
2. припрема, предлагање и доношење одлуке о начину финансирања услуге ПУК, као и дефинисање процента издвајања средстава из локалног буџета
3. Одлука о скали партиципације од стране корисника услуга
4. Дефинисање и усвајање Правилника о раду услуге ПУК
5. Усвајање правилника о избору најповољнијег пружаоца услуга на локалном нивоу

Очекивани резултати:

- побољшан квалитет живота старих лица
- повећан број потенцијалних пружалаца услуге ПУК на локалу
- процес сертификације усанова и појединаца у току и добијена лиценца за рад

-смањена потреба за институционалним облицима збрињавања

2.1.2.Развој услуге ПРЕДАХ са стара лица

Услуга ПРЕДАХ за старе одезбеђивала би унапређење квалитета живота старих лица, подршку породицама са старим чланом које нису у могућности да му самостално пруже негу и помоћ, као и смањење потребе за смештајем у установе социјалне заштите.

Услуга би обухватала:

- бригу о старим лицима у ограниченом трајању (викенд, 5 дана у недељи, годишњи одмор) у објекту који је прилагођен овој услузи
- задовољавање основних потреба
- бригу о хигијени (бријање, шишање)
- бригу о редовној медицинској терапији

Мере:

1. припрема, предлагање и доношење одлуке о успостављању услуге ПРЕДАХ за стара лица у складу са минималним стандардима прописаним од стране ресорног министарства
2. припрема, предлагање и доношење одлуке о начину финансирања услуге ПРЕДАХ, као и дефинисање процента издвајања средстава из локалног буџета
3. Одлука о ценонику услуга
4. Дефинисање и усвајање Правилника о раду услуге ПРЕДАХ
5. Усвајање правилника о избору најповољнијег пружаоца услуга на локалном нивоу

Очекивани резултати:

- побољшан квалитет живота старих лица
- повећан број потенцијалних пружалаца услуге ПРЕДАХ на локалу
- процес сертификације установа и појединаца у току и добијена лиценца за рад
- смањена потреба за институционалним облицима збрињавања

2.2. Саветовалиште за брак и породицу

Саветовалиште би осигурало рад на заштити појединих група корисника са циљем пружања терапијских услуга појединцу и породици ради смањења процента дисфункционалних породица, смањењем потреба за измештањем деце из природних породица и поштовања права сваког детета да живи са својим родитељима заштићено од сваког облика насиља или занемаривања.

Мере:

1. припрема, предлагање и доношење одлуке о успостављању услуге службе у складу са минималним стандардима прописаним од стране ресорног министарства
2. припрема, предлагање и доношење одлуке о начину финансирања службе, као и дефинисање процента издвајања средстава из локалног буџета

- 3. Организовање службе
- 4. Дефинисање и усвајање Правилника о раду службе

Резултати:

- превенција појава и понашања које могу довести појединца или породицу у позицију корисника социјалне заштите
- превазилажење кризних ситуација

2.3. Дневни центар за подршку осетљивим категоријама деце и младих

ДЦ за децу са сметњама у развоју

ДЦ би осигурао адекватно опремљен простор и едукован кадар чиме би се квалитет живота деце са сметњама у развоју побољшао. Терет бриге о овој рањивој категорији би се поделио између породица и друштвене заједнице чиме би породице добиле шансу за унапређење свог материјалног статуса, запошљавањем.

Услуга би обухватила:

- индивидуални и групни рад са децом
- рад са родитељима

ДЦ за децу са поремећајем у понашању

ДЦ би омогућио укључивање деце у посебно осмишљене програме којима би се унапредиле њихове социјалне вештине и боља интеграција са вршњачком групом.

Услуга би обухватала:

- радионичарски рад са децом у циљу упознавања полазника са концептом ненасилног решавања конфликта
- организовање излета, групних одлазака на представе и филмске пројекције
- укључивање у спортске активности

ДЦ за децу у хранитељским породицама

Пружање помоћи и подршке кроз понуду различитих активности које би биле одговор на препознате потребе у циљу стварања поверења.

Услуга би обухватила:

- индивидуални и групни рад са децом и хранитељима
- радионичарски рад са децом
- креативне радионице
- оснивање клуба хранитеља

МЕРЕ:

- 1.припрема, предлагање и доношење одлуке о успостављању услуге ДЦ у складу са минималним стандардима прописаним од стране ресорног министарства
- 2.потписивање протокола о сарадњи свих институција на локалном нивоу које у делокругу рада имају рад са децом
- 3.припрема, предлагање и доношење одлуке о начину финансирања услуге ДЦ, као и дефинисање процента издвајања средстава из локалног буџета
- 4.Одлука о скали партиципације од стране корисника услуга
- 5.Дефинисање и усвајање Правилника о раду услуге ДЦ
- 6.Усвајање правилника о избору најповољнијег пружаоца услуга на локалном нивоу

Очекивани резултати:

- повећана видљивост деце са сметњама у развоју
- деца ће добити свој простор који може бити мултифункционалан
- породице ће добити подршку
- подељена брига о деци између локалне заједнице, професионалаца и породице
- развој мреже подршке за децу која имају потребу за додатним начинима подршке
- оснаживање деце и развој социјалних вештина
- усвајање социјално прихватљивог понашања
- подршка хранитељству

2.4.Отварање прихватишта за бескућнике

Отварањем Прихватишта за бескућнике би се осигурао адекватно опремљен простор и едукован кадар. Овај отворени облик социјалне заштите имао би за циљ прихват акутно социјално и здравствено угрожених лица са територије општине Нови Бечеј (или шире)

Пружале би се одређене услуге, што подразумева:

- помоћ при обезбеђењу релевантне документације за идентификацију
- помоћ у остваривању одређених права из области здравствене и социјалне заштите
- успостављање комуникације са надлежним центрима за социјални рад и са породицом корисника
- упућивање на лечење или у Прихватиште за одрасла и стара лица
- превоз до установе здравствене заштите или у Прихватиште
- враћање у место боравка куповином карте за превоз
- хигијенску обраду (купање, шишање, пресвлачење, прање и сушење гардеробе корисника, обезбеђивање веша и половне гардеробе и обуће)
- исхрану (суви оброк и топли напитац)
- организовање слободног времена корисника

Мере:

- 1.припрема, предлагање и доношење одлуке о успостављању услуге у складу са минималним стандардима прописаним од стране ресорног министарства
- 2.припрема, предлагање и доношење одлуке о начину финансирања услуге, као и дефинисање процента издвајања средстава из локалног буџета
- 3.Организовање услуге
- 4.Дефинисање и усвајање Правилника о раду услуге

Очекивани резултати:

- пружање помоћи најугроженијим корисницима
- осигуравање веће видљивости ове циљне групе
- повећање могућности корисника да остваре своја права унутар система социјалне заштите

2.5.“Кућа на пола пута“

Отварањем „Куће на пола пута“ би се осигурао адекватно опремљен простор и едукован кадар за подршку младима у осамостаљивању. Кућа на пола пута је намењена младима без родитељског старања који, када напуне 18 година, морају да напусте хранитељске породице или Дом, а немају и не знају куда да иду.

Активности које за циљ имају подршку младима у Кући на пола пута:

- радионице учења животних вештина
- радионице о активном тражењу посла
- радионице које би имале за циљ повећање самопоуздања, развој социјалних вештина и друштвено одговорног понашања

Мере:

- 1.припрема, предлагање и доношење одлуке о успостављању услуге у складу са минималним стандардима прописаним од стране ресорног министарства
- 2.припрема, предлагање и доношење одлуке о начину финансирања услуге, као и дефинисање процента издвајања средстава из локалног буџета
- 3.Организовање услуге
- 4.Дефинисање и усвајање Правилника о раду услуге

Очекивани резултати:

- оснаживање појединаца за преузимање активне улоге у друштву
- успостављање мреже социјалних контаката у сигурном окружењу
- превладавање страхова изазваних изласком из система

2.6.Оснивање мултисекторског тима за унапређење менталног здравља

Удруживањем стручњака из сектора здравствене и социјалне заштите при оснивању овог тима осигурало би се поштовање Конвенције о правима особа са ометеношћу. У Конвенцији стоји да „ Лице са менталним сметњама има право на заштиту и унапређење менталног здравља кроз превенцију, негу, лечење и психосоцијалну рехабилитацију у одговарајућим здравственим и другим установама, опоравак и укључење у породичну, радну и друштвену средину, уз уважавање његовог избора „.

Активности:

- превентивни рад са породицама и пацијентима
- праћење стања пацијената након измештања из институције
- осигуравање подршке породицама и пацијентима у кризним ситуацијама
- 24 часовна линија за кризне ситуације

Мере:

1. припрема, предлагање и доношење одлуке о успостављању тима у складу са минималним стандардима прописаним од стране ресорног министарства
2. припрема, предлагање и доношење одлуке о начину финансирања рада тима, као и дефинисање процента издвајања средстава из локалног буџета
3. Организовање тума/услуге
4. Дефинисање и усвајање Правилника о раду услуге

Очекивани резултати:

- превенција институционализације и враћања у институције
- пружање подршке породици и корисницима у очувању добрих породичних односа
- побољшање квалитета живота корисника и њихових породица
- подељена брига о особама у стању потребе између породице, професионалаца и заједнице

3. Јачање професионалних капацитета запослених у социјалној заштити

Јачање професионалних капацитета запослених у социјалној заштити оствариваће се путем:

- Континуиране едукације за примену нових стандарда и акредитацију нових програма и услуга, лиценцирање и увођење стручног напредовања запослених;
- Израде и акредитације образовних пакета, плана и програма едукације стручних радника у социјалној заштити као и програма целоживотног учења, преквалификација и доквалификација

Механизми спровођења Стратешких циљева

У циљу успешног спровођења Стратегије развоја социјалне заштите општине Нови Бечеј за период од 2014-2020. Канцеларија за локални економски развој у сарадњи са релевантним институцијама и организацијама на локалном нивоу, креираће акциони план за сваку годину имплементације стратегије у складу са програмским буџетом општине Нови Бечеј и ти акциони планови биће додаток стратегије. Канцеларија за локални економски развој биће надлежна и за праћење имплементације реализације акционог плана као и извештавање надлежног органа Скупштине општине на годишњем нивоу.

Закључак:

Квалитетне услуге производе позитивну промену, омогућавају свладавање ризика и предупређују даљи развој проблема и стања који нарушавају квалитет живота корисника. Процедура која предходи коришћењу услуга треба да се спроводи на смислен и јасан начин у оптималном року.

Обезбеђење квалитетних услуга подразумева:

- Подстицање развоја разноврсних социјалних услуга у заједници и укључивање у сферу пружања услуга што више различитих социјалних актера;
- Увођење нових услуга социјалне заштите у оквиру постојећих институција и служби социјалне заштите и у заједници ;
- Подржавање и афирмацију породице као најбољег оквира заштите рањивих група и подстицање развоја хранитељства, усвојења, услуга дневних центара, кућне неге и помоћи и других услуга социјалне заштите;
- Израду стандарда и унапређење квалитета услуга које се пружају у оквиру институција и служби социјалне заштите;
- Дефинисање и повезивање услуга различитих сектора и подсистема на свим нивоима;
- Увођење ефикасног система жалби